

Tejtermelők – intézkedésre várva

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége elnöksége megtárgyalta a tejágazat helyzetét, a 2009. évi tejágazati intézkedéscsomag teljesítését. Tóth István titkár arról tájékoztatott, hogy a tejtermelők – bár a tej átvételi ára kis mértékben nőtt – továbbra is nehéz helyzetben vannak. Az elnökség határozatban fogalmazta meg, hogy a tejágazat szerkezetátalakítási (szarvasmarha állatjólléti) támogatását a lehető legkorábbi időpontban, az előzetesen meghatározott mértékű támogatási összeggel – a VM kötelezettségvállalásának megfelelően – hirdessék meg, s az ötéves program fedezetét az EMVA források felhasználásával, a program teljes időtartama alatt biztosítsa a kormány.

A tejtermelők a felvásárlási árak – féléves stagnálást követően – augusztusban, szeptemberben tapasztalható kis mértékű növekedése ellenére továbbra is rendkívül nehéz helyzetben vannak. A takarmányárak emelkednek, egyes térségekben a tömegtakarmány-ellátás biztosítása nehézségekbe ütközik vagy csak plusz ráfordításokkal valósítható meg. A még 2009 őszén megígért és beharangozott támogatások körül bizonytalanság és késlekedés tapasztalható, egyes támogatási jogcímeket felfüggesztettek és mindezeket túl a 2010. évi természeti csapások okozta káresemények több esetben szinte lehetetlenné teszik a normális működés feltételeinek megteremtését.

Piaci helyzet

Az idei első félévben hazánkban a felvásárolt nyers tej mennyisége megközelítően 10 százalékkal csökkent az előző év hasonló időszakához képest, egyetlen hónapban sem érte el a havi 100 ezer tonnát. A csökkenő mennyiség ellenére a felvásárlási árak az év első hat hónapjában stagnáltak, az átlagár 66–68 forint között alakult kilogrammonként. Az EU-27-ek átlagárához képest a hazai felvásárlási árak

mintegy 20 százalékkal voltak alacsonyabbak augusztusban. A beltartalom különbözősége és az árfolyamváltozás miatt ez az összehasonlítás nem teljesen torzításmentes, de Franciaországban, Németországban a felvásárlási árak már júliusban meghaladták a 30 eurocentet kilogrammonként, míg Magyarországon a 25 centet sem érték el.

A 2009. évi sorozatos demonstrációk hatására az Európai Unió néhány – a hazai piaci helyzetet érdemben nem befolyásoló – intézkedés bevezetése mellett felállított egy magas szintű szakértői munkacsoportot, melynek feladata olyan közép- és hosszú távú intézkedések kidolgozása volt, amik hozzájárulnak a termelői bevételek stabilizálásához, a piac átláthatóságának javításához. A tízhónapos egyeztetést követően összeállított jelentésben megfogalmazott ajánlásokat az Európai Bizottság jelenleg tanulmányozza, várhatóan év végén – vagyis másfél évvel a tejpiaci helyzet mélypontja után – tervezi az EU mezőgazdasági biztosa betervezni a tejszektor helyzetének javítását célzó intézkedéscsomagot.

EU-intézkedések

Ami a hazai intézkedéseket illeti, itt is késlekedés, bizony-

talanság, felfüggesztés tapasztalható. A 2009 őszén a tejtermelők hazai helyzetének javítása érdekében meghirdetett tejágazati intézkedéscsomagból a termelők a mai napig a beígért támogatás töredékéhez jutottak csak hozzá. Az akkori nyilatkozatokban megjelenő 22–23 forintos támogatási összeg – ami a félreérthető nyilatkozatok miatt a termelők és feldolgozók közti ártárgyalásokra rendkívül negatív hatással voltak – jórészt ez év végére várt teljesülése jelen pillanatban a termelők számára nem tervezhető.

A tejtermelőket sújtó különleges hátrányok kezeléséhez kapcsolódó, 2010. évi különleges támogatás (28/2010. FVM rendelet) kifizetésére 50 százalékos mértékben már októberben sor kerülhet, de például a tej top-up támogatás összege még jelenleg sem ismert.

Az Európai Gazdaságélénkítő Csomag keretében nyújtandó tejágazati szerkezetátalakítási (szarvasmarha állatjólléti) jogcímet a mai napig nem hirdették meg, holott több, mint 1 év telt el a szükséges módosítások kezdeményezése óta. Az elkészült rendelettervezet többkörös egyeztetésen esett át. A Vidékfejlesztési Minisztérium a Tej, Tejtermék Termék-pálya Bizottság július 16-ai ülésén megerősítette, hogy a jogcímet meghirdetik, ugyanakkor bejelentették, hogy a jogcímmel kapcsolatban újabb egyeztetésekre van szükség a VM és az MVH között. A programot 5 évre hirdetnék meg, a következő évek forrását az EMVA biztosítja, ahol ennek az alapjait évről-évre újra meg kell teremteni.

A hivatkozott jogcím legutolsó tervezete olyan módosítást tartalmaz, melynek révén a termelők által igénybe vehető alaptámogatás a felére, harmadára csökkenne.

A MOSZ tiltakozik

A MOSZ ezt nem tartja elfogadhatónak és a leghatározottabban tiltakozik ellene. A májusi tervezetben a támogatás mértéke az állatsűrűség csökkentésére vonatkozó kötelezettségvállalás esetén még 96 euró/állategység volt tejhasznú szarvasmarha egyedenként. Ez alapján, ha valaki egy tehenet (1 állategység), 1 üszőt (0,6 állategység) és egy borjút (0,4 állategység) tart, akkor az a 2 állategység (1+0,6+0,4) után – teljesítve az állatsűrűség csökkentésére vonatkozó előírásokat –, 192 euró támogatásban részesült volna.

A jelenlegi tervezet alapján 1 tehen (1 állategység) után 27 eurót, 1 üszőt (0,6 állategység) után 0,6x27 euró = 16,2 eurót, 1 borjút (0,4 állategység) után 0,4x42 euró = 16,8 eurót, vagyis összesen 60 eurót kapna, hangsúlyozta a titkár. Ez kevesebb, mint a harmada a májusi tervezetben szereplő támogatási mértéknek. Az arány némileg módosulhat az állomány összetételétől függően, de jelentősen nem javulhat. – Ez a módosítás az alaptámogatást harmadára csökkenti, és véleményünk szerint veszélyezteti az Európai Gazdaságélénkítő Csomagból rendelkezésre álló források teljes körű lehívhatóságát is – mondta végül Tóth István.

H. GY.